

---

## SPIS TREŚCI

|                                                                                                                                                                 |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Wprowadzenie</i> . . . . .                                                                                                                                   | 7   |
| Problematyka etnograficzna i językoznawcza badań tradycyjnej kultury ludowej i jej przemian współczesnych . . . . .                                             | 7   |
| Historyczne warunki kształtowania się oraz przemian kultury ludowej na Mazurach, Warmii i Kurpiach . . . . .                                                    | 18  |
| Badania etnograficzne i gwaroznawcze na Mazurach, Warmii i Kurpiach                                                                                             |     |
| Charakterystyka źródeł i metoda pracy . . . . .                                                                                                                 | 35  |
| <br><i>Rozdział I. Stan obecny wiedzy i wierzeń ludowych z zakresu astronomii i meteorologii (Próba odtworzenia podstawowych treści tradycyjnych)</i> . . . . . | 40  |
| Księżyc . . . . .                                                                                                                                               | 40  |
| Wenus . . . . .                                                                                                                                                 | 49  |
| Gwiazdy . . . . .                                                                                                                                               | 51  |
| Komety, meteory, meteoryty . . . . .                                                                                                                            | 62  |
| Zjawiska atmosferyczne . . . . .                                                                                                                                | 64  |
| <br><i>Rozdział II. Zróżnicowanie kultury wsi Mazur, Warmii i Kurpiów oraz ich powiązanie z terenami sąsiednimi</i> . . . . .                                   | 74  |
| Zróżnicowanie badanych terenów . . . . .                                                                                                                        | 74  |
| Porównanie z terenami sąsiednimi . . . . .                                                                                                                      | 75  |
| <br><i>Rozdział III. Kierunek przemian. Wiedza i wierzenia ludowe u trzech grup wieku Mazurów, Warmiaków i Kurpiów</i> . . . . .                                | 82  |
| Zanikanie i przeobrażenia tradycyjnej wiedzy i wierzeń . . . . .                                                                                                | 82  |
| Zmiany w nazewnictwie gwarowym omawianych zjawisk . . . . .                                                                                                     | 86  |
| Zbieżności i różnice dynamiki przemian w kulturze wsi badanych terenów                                                                                          | 89  |
| <br><i>Zakończenie</i> . . . . .                                                                                                                                | 92  |
| <br><i>Aneks</i>                                                                                                                                                |     |
| Kwestionariusz . . . . .                                                                                                                                        | 96  |
| Tablice . . . . .                                                                                                                                               | 99  |
| Mapy . . . . .                                                                                                                                                  | 113 |